

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: esütőtől és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egy es szám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és Egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.

Kiadóhivatal: K.-Vásárhelyt az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések és előfizetési pénzek küldendők.

A székely kirándulásról.

I.

A székely dolgokkal általában sokkal kevesebbet foglalkozik a sajtó, mint a hogy megérdemlené. Ha időközönként egy-egy mozgalom rövid ideig tartja fenn magát s azután marad minden a régiben. Legtöbb szó esik a kivándorlásról s némelykor a lapok igazán sötét színekkel írják meg ezt a kipusztíthatatlan nagy bajt. Nem egyszer láttunk hivatalos statisztikát, melyben ki van mutatva, hogy egy évben hány ezer székely maradt benn Romániában s ha mi ezeket az évenként ki-mutatott statisztikai adatokat összefoglal-nók, hamarosan ki lehetne sütni, hogy a háromszéki székelyeknek legalább $\frac{1}{10}$ -ed része benn van Romániában. De hála Istennek, nem így van a dolog.

A statisztika a meglevő adatokból papiroson számítja ki az eredményeket, de a valóság nem így van. Nem akarjuk azt állítani, hogy nincs székely kivándorlás, mert bizony az a baj meg van, de korántsem oly mértékben, mint a hogy hirdetik.

Hogy a dolgokkal némileg tisztába jöjjünk, nézzük meg, hogy miképpen kerülnek ama statisztikai adatok, melyekből időnként olyan országossopánkodások szoktak kinőni. Először is megállapítják, hogy évenként hány utlevelet adnak ki s aztán ezzel összehasonlítják azok számát, kik a vámhivatalnál Romániából átjöttek s a

mi különbség lesz, az bekerül a hivatalos statisztikai táblázatba, mint benmaradt és beismerjük, hogy ez a numerus évről-évre elég tekintélyes arra, hogy a honfiui kebel feljajduljon tőle. De igen természetesen egészen más képen néz ki a dolog, ha az ember a valóságot veszi. És itt első sorban azt kell tudnunk, hogy annak a néhány ezer embernek jó nagy része, mely munkakeresés végett rövid időre utlevéllel bemegy Romániába, midőn utlevele le jár, nem jár másik után, hanem vissza jó azokon a mindenki által jól ismert erdei ösvényeken, minők a határszéli erdőségekben nagy bőségben találhatunk. És az a néhány ezer ember otthon falujában vígan fogyasztja el néhány franknyi keresetét s még sejtelmé sincs arról, hogy a hivatalos statisztikában, mint abszens szerepel s hogy sok honfiui bánat anyagát képezi. Aztán meg ennél radikálisabb módon is meg lehet győződni arról, hogy nem oly rémségesen nagy a benn maradtak száma és pedig olyan formán, ha fáradtságot veszünk magunknak s puhatolózni kezdünk a községek előjáróságainál s más oly egyének-nél, kik a község lakosait egyenként ismerik, hogy voltaképpen hányan vannak s kik azok, a kik régebben bementek Romániába s ott állandóan letelepedtek. Ezen a réven mi olyan csekélyke eredményhez jutunk, hogy igazán alig érdemes róla beszélni. Mert igaz az, hogy mostanság a kivándorlás aránytalanul csekélyebb, mint ré-

gen volt ama „boldog“ korszakban, midőn Romániában mindent arannyal fizettek s a székely munkásokat, cselédeket csak amugy kapkodták, ma már csak rövidebb időre mennek be a székelyek és többnyire olyan időben, midőn itthon a munka szünetel s ha ritkán hosszabb időig benn maradnak is, de vissza jönnek. Ha rossz a kereset, akkor is vissza jó, s ha jól megy a dolga és sokat keres, akkor is vissza jó s még azok is, kik több évig benn voltak, ipart üztek s megvagyonosodtak, azok is vissza jönnek, hogy forgalmunk eredményét az édes hazában élvezék. Tudunk mi nem egy példát, hogy székely iparosok teljesen elszegényedve, hogy ősi hajlékukat megmenthessék, családotól beköltöztek Romániában s mivel ezek huzamosabb ideig nem tértek vissza, a statisztika bevette a kivándorlottak rubrikájába, de azért ezen iparosok folytonosan fentartották szülőhelyükkel való közlekedést s mikor meglepedtek gyermekeiket haza küldötték, hogy iparunkat itt tanulják s nem sokára maguk is visszatértek, hogy most már jobb módon folytassák mesterségüket.

Mindezeket helyesen nem lehet a kivándorlók sorába felvenni, mert nézetem szerint azon szomorú kietlen fogalom „kivándorlás“ csak azokat foglalja magában, kik szülőföldükön nem tudván megélni, idegen országba vándorolnak s ott állandóan letelepednek. Ezek elvesztek Magyarországra nézve, de azok felett,

TÁRGZA.

Kézdi-Vásárhely város története. *)

Irta: Dobay János.

(Folytatás.)

Kézdi-Vásárhely — mint őskori történelmében említve van — a közeli vidék iparosaiból alakult, kikhez idők folytán jövevények csatlakoztak s ezen kétféle elem lassankint összeolvadva, egy hatalmas iparos és kereskedő várost alkotott, mely népességi arányához képest e nemben páratlanul áll.

Mióta a czéhrendszer a XV. század első felében a városban meghonosult, a lakosság iparágánként társulatokká alakult, s ezen társulás, az erdőknek egyesítése és az idegen versenyképes elemek kiküszöbölése folytán, nagy lendületet adott az iparnak s a kézdi-vásárhelyi ipartermékek messze földön jó hírnévnek örvendettek.

A középkorban, a midőn a foglalkozás a kard és ekvas között oszlott meg, a városi iparos elem jól boldogult s a városok későbbi hatalmi állásának s gazdaságának alapját ekkor kezdette megvetni. Így K.-Vásárhely is, dacára a sokféle zaklatásainak,

ipara által jólétet tudott magának teremteni, mert czéhrendszere bármily merev volt is s bármily ellensége az ipar-szabadságnak és a fejlődésnek, az a haszna mégis volt, hogy a saját tagjait védelmezte az idegen iparczikkék versenyétől. A királyok és nemzeti fejedelmek által dédelgetett és nagy kiváltságokkal felruházott társulatok mindmégannyi helyi hatalmasságokká nőttek ki magukat s tagjaik felett nemesak ipari kérdésekben határoztak, hanem erkölcs-bírói felügyeletet is gyakoroltak.

A város minden polgára kivétel nélkül tagja volt valamelyik társulatnak, s a gyermek már születésekor felavattatott iparosnak s rendszeren azon ipartársulatba íratott be, melyhez az apja is tartozott. E szerint mindenik czéh egy kis iparos kizártságság volt, melyben az előjárók és vének tanácsa ítélkezett bölcsen és szigorral.

Hogy a régi czéh-rendszerről némi fogalmat adhassunk, érdekesnek tartjuk e helyen kivonatossan ismertetni azon szabályokat, miket Rákóczy György fejedelem 1638. május 1. a k.-vásárhelyi eszmadiaiak részére kiadott.

Ezen érdekes fejedelmi rendelet főbb pontjai ezek:

1. A eszmadia mesterek gyűljenek össze a czéh házában és válaszszaanak egy fő czéh-mestert, ki egy esztendőig ügyeljen a rendtartásra és a társulat szabadságaira, ki is jogosult a czéhbelieket, ha rendetlenségben találta, maga elébe ezíttalni s

esetleg 2 frt pénzbírsággal sújtani s ítéllete ellen a városi bíróhoz lehet fellebbezni.

2. Czéhbeli mesterember beállása után félesztendőre köteles volt megházasodni, mivel ellenkező esetben műve feltiltatott, vagyis mesterségét nem folytathatta.

3. Iparos özvegye, a férj halála után míg nevet nem cserél — férje mesterségét folytathatta.

4. Apródot (inast) 4 esztendőn alól nem lehetett szerződteni, de gazdája egy fél évet elengedhetett neki. Beszégődéskor köteles volt 1 frtot, 4 tál ételt és egy veder bort fizetni s ugyanannyit a szerződteftő gazda is. Felszabaduláskor pedig tartozott magának asztal poharat szerezni (közlakomák alkalmával mindenkinek külön poharát magával kellett hozni.) Mig ezt meg nem szerzi, addig gazdáját, mint inas tovább szolgálja. Ha pedig megszerzte, köteles egy 8 tál ételből álló lakomát kiállítani tisztességesen, hogy a czéh valami fogatkozást ne találjon benne. Ha a fogatkozás a felszolgáló atyamestert terheli, 6 frt büntetés-pénzt fizet.

5. Minden mesterember csak két legény és két inast tarthat. Egy legény heti bére 40 denár, a ki megérdemli. Felmondási idő 2 hét.

(Folytatása következik.)

*) Mutatvány Háromszékvármegye közönségének most megjelent millenáris emlékkönyvéből.

kik hosszabb, vagy rövidebb ideig bent-tartózkodnak s aztán egy kis pénzt gyűjtve, visszatérnek, nincs miért aggódnunk. Természetesen a nép áradat nagy és folytonos s azért a hivatalos kimutatások nagy számokban dolgoznak, de a végeredmény jelenleg nem olyan szomorú, mint látszik.

O.

A hágai békekonferencia.

Amaz optimisták száma, a kik a hágai békekonferencia eredményeképp a szó betű szerinti értelmében a világ békét remélték, bizonyosan nem nagyon nagy; inkább állíthatjuk azt, hogy ama kevés idealisták is, kiket a császár kezdeményezése fellelkesített, nem vártak sokkal többet a béke gondolatának erőteljes propagálásánál és a szellemek előkészítésénél egy későbbi időre, a mikor hamarabb lehet majd kézzelfogható eredményeket elérni. Hisz még a fegyverkezések rögtön beszűntetését sem lehetett komolyan gondolni, mert olyan államoktól, melyek átmeneti állapotban vannak, nem lehet követelni, hogy megmaradjanak oly helyzetben, melyben biztonságuk a szomszéd jóakarától és békeszeretétől függne. A valóságban az optimisták nem is vártak közvetlen, nagy eredményt és ha ennek dacára őszinte elragadtatással kísérték a békekonferenciához való előkészületeket s annak összehívását, úgy ez inkább a minden szép és jó törekvés iránt való rokonszenvből eredt, mintsem abból a meggyőződésből, hogy az ily nemes törekvés gyorsan és azonnal megvalósítható.

Immár befejezéséhez közeleg a békekonferencia s a mi az eddig elért eredmények felett ismeretes lett, alkalmas arra, hogy a fenn említett optimistákat is kielégítse. A háborukat ugyan nem törölték el sem a valóságban, sem az elméletben, de az összes államok, melyek a konferencián részt vettek, kötelezték magukat, hogy egy esetleges háború megkezdése előtt meghallgatnak egy békebizottságot és csak azután teszik meg elhatározásukat. Ez az obligo nem tesz ugyan minden háborút lehetetlenné, de még is sok el lesz általa kerülhető. Egy közelfekvő példával megvilágíthatjuk ezt. Ha a spanyol-amerikai háború kitörése előtt ily békebizottság létezett volna és ítélete által Spanyolországnak lehetőséget nyújtott volna, hogy ne kelljen háborút viselnie, bizonyosan nem lett volna háború, mert Spanyolország csak becsületét akarta megmenteni s fegyverei győzelmére nem is számított. De még azokban az esetekben is, melyekben a háború nem lehet megakadályozni, már az is nagy nyereség lesz, ha azok a nemzetek, melyeket egymás ellen vezetnek, tisztán bepillanthatnak kormányaik indokaiba s ez által befolyást gyakorolhatnak sorsunkra.

Második sikere a békekonferenciának az, hogy a háborúviselést emberségesebbé tette. Erről nem szabad kicsinylőleg gondolkodni. Minden sikernek megvan a jó közvéleményei, melyet a humanizmus viv ki. Az emberiséget egyes nagyszabású rendszabályok nevelik; megtanul emberiesen gondolkodni és emberiesen

érezni. Ez a nevelés megtermi gyümölcseit békében úgy, mint háborúban is egyengeti az utat az előrehaladáshoz az immár sikerrel meg-kezdett békepályán.

Jelentés a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara 1898. évi közgazdasági viszonyairól.

(Folytatás.)

Egy Marosvásárhelyt létesítendő vasúti javító műhely is komoly megfontolás tárgyává fog tétetni. Felvetett továbbá egy állami közép kereskedelmi iskola felállításának eszméje Marosvásárhelyt, mint-hogy a székelyföldön kereskedelmi iskolát egyáltalában nincs. Ez azonban a közoktatásügyi miniszter ur hatáskörébe tartozik.

A székely ifjak ipari kiképzetése -- úgy mint eddig -- jövőben is a miniszter ur részéről hathatós támogatásban fog részesülni. A székelyföldre visszatelepülni öhajító kiképzett szegény iparosok felségélyezésére a marosvásárhelyi kereskedelmi- és iparkamara által megindított segélyalap gyarapítására a kereskedelemügyi miniszter ur felkérte.

A marosvásárhelyi és székelyudvarhelyi állami ipari szakiskola kibővítése folyamatosan tétetett.

A végzett növendékek elhelyezése iránt pedig gondoskodás történik. A marosvásárhelyi ipari szakiskolának internátussal való felszerelése is komoly megfontolás tárgyát képezi, -- valamint a székely iparmuzeumnak a marosvásárhelyi ipari szakiskolával leendő össze kapcsolása is.

Tanműhelyek létesítése a székelyföldön is kiállításba helyeztetett.

A kisipari szövetkezetek alakítása és támogatása a most hozott új szövetkezeti törvény alapján tervezett központi hitelszövetkezet feladatát fogja képezni.

A kisipar és házi ipar fejlesztése érdekében is a lehető meg fog történni -- és ott a hol szükséges, vándor tanítók fognak alkalmaztatni.

A gyáripár fejlesztését is szívesen támogatja a kormány, de a gyárak létesítése nem képezheti az állam feladatát.

Ezek voltak nagyjában a fontosabb ügyek, melyekkel az értekezlet foglalkozott.

A kereskedelmi miniszter ur befejezésül ismételt kijelentette, hogy a székelyföld közgazdasági érdekeit szíven viseli és a felmerült indítványokat komoly megfontolás és tanulmányozás tárgyává fogja tenni.

A gyárak alapítása ügyében ugyanezen alkalomból a következő leiratot intézte a kereskedelemügyi miniszter ur a kamarához 45082--98. sz. a.

„A székelyföld közgazdasági fejlesztése ügyében a székelyföldi orsz. képviselők által az összkormány elé terjesztett emlékiratban, illetőleg az e tárgyban elnökletem alatt megtartott értekezleten a többi közt az a javaslat is tétetett, miszerint létesítendőek volna a megfelelő állami támogatás mellett Háromszékvármegyében agyag-, kőedény- és üveggyárak, Székelyudvarhelyen posztógyár és vasgyár, Csikmegyében nagyobb faipari vállalat vagy gépgyár, Maros-Torda vármegyében len- és kender ipari gyár s Torda-Aranyos vármegyében bőr- és keményítő gyár.

Ezen javaslatra értesitem a kamarát, hogy magam is szívet fektetek arra, miszerint a gyáripár a vidéken, különösen pedig a székelyföld azon részeiben meghonosítható, a hol erre az előfeltételek meg vannak, minthogy azonban az állam-gyárak alapítását nem kezdeményezheti, s különben is az e téren való kezdeményezés csak akkor kecsesgethet legtöbb eredménnyel, ha az a helyi viszonyokat legjobban ismerő érdekeltségből ered, felkérem a kamarát, hogy az említett gyárak megalapítása céljából első sorban az ottani érdekeltekkel lépjen érintkezésbe, illetőleg igyekezzék e célra mindazokat megnyerni, akiknek közreműködésével a gyári ipar a székelyföldön meghonosítható volna. Magam részéről kijelentem, hogy a nálam jelentkező gyár alapítók figyelmét rá fogom irányítani a székelyföld vidékeire s az új gyárak keletkezését rendelkezésemre álló eszközök keretében a legmesszebb menő támogatásban részesíteni fogom.”

(Folyt. köv.)

Felhívás Háromszékvármegye lakosaihoz!

A Petőfi társaság hozzám intézeti következő levelére:

Nagyméltósági főispán ur!

A „Petőfi Társaság” e hó 30-án ülvén meg Segesvárt Petőfi Sándor halála félszázados évfordulóját, ez országos ünnepnek mindazon fényt és jelentőségeket megkívánjuk adni, a mit a halhatatlan nemzeti költő emléke megkövetel, s a mely ünnepnek fényéből nemzeti dícsőségünk is fölragyog. Hazafias bizalommal fordulunk Nagyméltóságodhoz, legyen kegyes ismert erélyével és bölcsességével azon hozzájárulást megtenni, a mit legjobbnak vél, hogy megyéje is a legkitelhetőbb mértékben legyen képviselve ez ünnepen; lássuk megkapó erőteljeségében résztvenni a magyarságot ott, Nagyméltóságod vezérlése alatt, hol az irodalommal a magyar Országgyűlés, Kormány, mivelődési intézetek s a közvélemény leghívatottabb kifejezői egy szívvvel és lélekkel ünnepelnek.

Fogadja Nagyméltósági főispán ur a Petőfi Társaság üdvözlését, melyet tolmácsolva vagyok kiváló tisztelettel Budapest, 1899. július 10. Alázatos szolgálja Bartók Lajos, a Petőfi Társaság elnöke.

Felkérem mindazokat, kik a dícső költőnk hős halála 50 éves ünnepélyen a kegyelet adóját sirjánál leróni kívánják, jelentkezni 8 nap alatt, hogy a kellő bejelentést és az együtt utazásra az intézkedéseket maga idejében megtehessem.

A vezetésemre bizott vármegye hölgyeit pedig felkérem a megyénket koszorúzó erdők fáinak leveléből egy koszort fűzni, melyet a kegyelet napon a sirra tiszteletünk jeléül lehessünk.

Kelt S.-Szt.-Györgyön, 1899. július 13-án.

Potsa József,

főispán, cs. és kir. v. b. t. tanácsos és kamarás.

Száműzetésem ideje,

vagy miért hagytam ott Oláhországot.

Írta: Tornyai Ferencz román kath. lelkész.

(7. Folytatás.)

Nem akarok bővebb rajzot adni Ploestiről, meg sem érdemelne. Szabálytalanul épült város, tarkabarka össze-visszabán, melyben minden lépésre bámulhatja az ember a tisztaság és moesok, a gazdaság és nyomorúság, a fényűzést és rongyokba is alig burkolt szegénység kellemetlenül érintő ölekezését. Ez a Ploesti az oláh havasföld felé szinte gyűlöhelye a hazáját hagyta magyarságnak. Itt álnak vásárra szegény kivándorlottaink. Hemzseg is mindig a fiatal magyarságtól. Ez a ploesti a fiatal magyarság elzűllésének első stációja. Oly exponált hely, mely mindenek előtt oly éber megfigyelést érdemelne, mit talán még Bukarest sem. Száz és száz munkást, eselédet kérdeztem meg, honnan jött, kik azt állították, hogy hontalan-ságuk, rabszolgaságuk Ploestiben kezdődött s terelte őket mindig beljebb abba a sivár országba, hol sokszor ismerve azt a kietlen szív és lélek nélküli életet, hol a legutálatosabb közömbösség, testiség és Istent, felebarátot nem ismerő önzés szoritott ki mindent, de minden eszményeit, -- mondom, hol sokszor el-el töprenkedtem azon, hogy még ma az oláh is, hogy képes szeretni azt a hazájának mondott pátriát.

Különben ne higgye senki, hogy tán csak Oláhország városában telepszik meg a kivándorolt magyar. Nem a. Igen, az oda kivetődött magyar lányok. De a házas népek vagy mesterlegények s a munkások bizony elárasztják Oláhországot legelfekvőbb falvait is, hol aztán a legelőbb esnek áldozatul a szegénységnek és az eloláhosodás irgalmatlan kényszerének. Ki nem hiszi, annak számtalan esetet hozhatok fel, hogy hogyan húzódnak kiéhezve, megtörve a nyomorúságtól be a városokban, azok kózházaiba vagy ott élő egyes könyörületlen atyjuk fiaihoz -- kiszenvetni, meghalni.

(Folyt. köv.)

Színház.

Szardán, folyó hó 12-én „A bajusz” című bohózat és Makai E. vígjátéka „A Robinzonok” kerültek színpadra. Az elsőt, tehát „A bajusz” című bohózatot városunk rendőr kapitánya Bócz József ur Arany János Bajusz című költeménye után írta.

„Robinzonok” No ez kitűnő egy vígjáték. A közönség elfeledi, hogy színházban van kézzel-lábbal az esemény folyásához tapad, toborzókól, tapsol, nevet, ujjaz stb. Jó lesz megadni, hogy a kinnek bánata van, ezt meghallgatva elfelejtse.

Remekoltek Szepessy Gáspár (Hanulton Kruzor), kinek szolgálja Deéry Béla (Willi). Helyesen alakított Gazdy Aranka (Olimpia), a király leánya neki való szerep volt. Nagyobb figyelmet keltett még Fábrián (Asklepiosz) úr szerepével. Jól játszottak a mellék szereplők is, a darab simán ment.

Csütörtökön, „A görög rabszolga” második előadásban ment, félház sem volt. Az előadás különben úgy, mint először fényesen sikerült. A kevés számú hallgatóság nem is volt hiálátlan Réthy Linát (aspasis), Sz. Tomori Melisszát (Irisz) többször megtapsolta.

Szalkay megint a bűvészt adta ügyes alakítással kedves perczeket szerzett Borsitzky, jól ment minden csak az nem jó, hogy e jeles szintarsulattal szemben is közönségünk nem akar felmelegedni. Polig a bebukoltság, elszigeteltség közepette kedélyre, lélekre nézve felemelő hatással van a színművészet egyes remekeiben való gyönyörködés. Most van alkalom, miért löki el a közönség magától e nemes szórakozást?

Pértéken, félhellyákkal a „Geleji kis királyt” adták. Géczynek ez új és nagyszerű népszínműve se vonzott telt házat. Pedig Deéry Béla (Tardi Imre) szerepében egy oly jellem harezát és sorsát mutatja be, kinek megfigyelése egymagában is telt házat kellett volna varázsolnia. Réthy Lina oly felségesen, akkora érzéssel játszotta meg Galamb Eszter szerepét, hogy a fővárosi népszínháznak is méltán díszére vált volna. Péter, tanyai gazda szerepét Szepessy adta átgonddal, átérve annak legkisebb részletét is. Gazdy Aranka valóban meglepett, úgy látszik nemesak a drámában, de a népszínműben is feltalálja magát. Décsy Lajos (Barna Miklós) a tüzes szerelmeit elég erővel színezte. Szentmiklóssy (Novák János) mély érzéssel játszott. Nehéz szerepe volt Fábriának Kovács Endrét adta, intrikáit hideg vérrel, megkapóan törve ki. Borsitzky az anyát most is felségesen személyesít. Jó primás volt Márkus Sándor. Valóban e népszínmű az e nemű termékek remeke, kár, hogy oly kevesen vettek róla tudomást.

Tanügy.

A kézdívasárhelyi iparos tanoncziskola igazgatójának az 1898/9-ik évről szóló jelentése.

Tekintetes Felügyelő Bizottság!

Mint iparos tanoncziskolai igazgató az 1898/9-ik évről a következő tiszteletteljes jelentést terjesztem elő:

A lefolyt iskolai évre a beírások 1898. év szept. hó 5., 6-ik napjain történtek. Az iskola megnyílt szeptember 9-én s a rendes tanítás is ugyanakkor megkezdődött.

Beiratkozott a lefolyt tanévben 248 tanuló. És pedig: előkészítő a) osztályban: 49, a b) osztályba: 50, az I-ső osztályba: 54, a II-ik osztályba: 53, a III-ikba 42.

Iparágak szerint így oszoltak meg: Asztalos: 52, borbély: 5, bognár: 3, cipész: 28, eszmadia: 86, esztergályos: 2, kerekos: 3, kovács: 5, bádogos: 1, kárpitos: 2, lakatos: 11, orgonakészítő: 1, órás: 1, szűcs: 7, szobafestő: 1, szíjgyártó: 1, szabó: 27, timár: 2, kerekedő: 9, mészáros: 1.

Vallásra nézve: róm. kath.: 157, g. kath.: 2, ev. ref.: 88, unitárius: 1.

Illetőség szerint: helybeli 39, vidéki: 209.

A vallás- és közoktatásügyi Miniszter ur ó Nagyméltóságának 1898. évi 2365. eln. sz. alatti rendelete folytán a tek. kir. Tanf. ur szigoruan utasított, hogy az igazolatlan mulasztások megtorlása végett, az első foku iparhatósághoz a kimutatást havonként pontosan terjeszsem be s egyidejűleg mindeu hóban hozzá is tegyek jelentést. En e rendeletnek lelkiismeretesen megfelelttem s elismeréssel hangsúlyozom, hogy az első foku iparhatóság is kellő

szigort fejtett ki. Ennek lett az a természetes következtetése, hogy az igazolatlan órák száma csak: 514, a mi az iparos tanonczok napi számát tekintve, elég mérsékeltnek mondható. Az igazolt órák szám: 2793. Ennek nagy része onnan származik, hogy az iparosok tanulóikat gyakran elviszik vidékre, vásárra s ha az igazgatónak irásban előre bejelentik, ezen mulasztások igazolandók.

Az 1897/8-ik évben előkészítő osztály létszáma a 90-tis meghaladván, a tek. képviselőtestület Szabó József, áll. isk. tanítót ip. iskolai tanítónak megválasztotta s így az előkészítő osztály a) és b) csoportra osztott s az a) csoportban 49, a b) osztályban 50 tanuló volt. Hogy mennyire szükséges volt az intézkedés, a számok igazolják. Az a) és b) osztályokban 99 tanuló volt, ennyinek tanítására egy ember képtelen. De az általános eredményre is az elők. osztály kettő választása a következő években nagy befolyással fog lenni.

A megelőző évektől eltérőleg ez évben hitoktatás is volt. Sajnos, hogy a költségvetésben ezen célra előirányzott összeg jóvá nem hagyatott s így a következő isk. évben ez üdvös intézkedés fenn nem tartható.

Államsegély ez évben csak 500 ft. engedélyeztetett, tehát 100 frttal a megelőző évinél kevesebb s így a számadás valószínűleg defecitvel záródik.

Az évről vizsgálat június hó 17-én volt. Kévs iparos érdeklődött, hogy vajjon az ipariskola mennyire szolgálja az iparos osztály érdekét. A jövő fogja megmutatni, hogy milyen hasznos intézmény az, s hogy mekkora emelő hatással lesz az iparosok értelmi színvonalára.

A vizsgálat napján d. e. a tanulók iparczik keiből kiállítás rendeztetett, 45 tanoncz 66 drb.-bal vett részt benne. Sem mennyiség, sem minőség szempontjából nem ért fel a megelőző évivel. Csodálatos közönyösséget mutatnak az iparosok és a bírálatra felkért tagok, tisztelet a kivételeknek ezen kiállítással szemben. Csupán a szabó. ipartársulat az, mely elismerésre méltó érdeklődést tanúsít s a kiállításon bemutatott iparczikokra nézve oly eljárást honosított meg, melyet vajha a többi társulatok is követnének. Ez pedig a következő.

A mely tanoncz iparczikot akar a kiállításra készíteni, azt nem a mestere, hanem egy más mester műhelyében kell készíteni, hogy ott láthassák, hogy az valóban az ő munkája. A szabónál tehát a valódi érdemet jutalmazzuk, de hogy más iparágaknál a kiállított cikket csakugyan a tanuló készítse, arról nem győződhetünk meg. Öszinte elismerés illeti a szabó. ipartársulatot!

A marosvásárhelyi ker. és iparkamara 40, a kis. tak. pénztár 10, a kézdívasárhelyi tak. pénztár 5, a város 5 frtot adott jutalmazásra. Ehhez járult a Malcher-féle alapítvány 5 frt kamata.

Munkáért jutalmat nyert 21 tanuló és pedig: egy: 3, hat: 2—2 és tíz: 1—1 frtot Könyvjutalomban 4 részesült.

Tanulásért és dicséretes magaviseletért könyvjutalmat, kapott: 41 tanuló.

Szükségesnek tartom megemlíteni, hogy az iparos tanoncziskola tanítótestülete teljes egyetértésben buzgalommal és odaadással teljesítette a lefolyt isk. évben is fontos feladatát, nehéz kötelességét.

Jelentésem tudomásul vételét tisztelettel kérem K.-Vásárhely, 1899. július hó 7-én.

M. Székely János,
ip. t. isk. igazgató.

Ujdonságok.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Tornyai Lipót kézdívasárhelyi kir. törvényszéki segédtelevkönyvvezetőt, jelenlegi alkalmaztatása helyén, a X. fizetési osztály 3-ik fizetési fokozatába televkönyvvezetővé nevezte ki.

— **Időjárásunk.** Furesán vagyunk az időjelző intézettel. A mig esőt jósolt, nagy szárazság uralkodott s mikor most már meleg, száraz időket jövendöl, úgy omlik naponként az eső, mintha kártyából tölténék. Hanem azért még eddig nincs okunk a sok eső miatt panaszkodni, mert a mi eddig lehullott, arra nagy szükség volt, csak hogy most már a jóból is elég s meleg időre van szükségünk.

— **Színészet.** Mult szerdán este nagy helyi esemény történt. Ekkor adatott elő Bócz József rendőrkapitány köpeczi érdekű ujdonsága a „Bajusz.” Mint már jeleztük ezen ízé, Arany János költeménye után eszközöltetett s hivatta lett volna, hogy a szerző irodalmi dicsőségét egy újabb babérral sza-

porítsa, hanem fájdalom a közönség, az a hiálátlan, az a részvétlen, éppen semmi kiváncsiságot nem mutatott a sokat ígérő ujdonság iránt s a premier majdnem egészen üres ház előtt esett meg. Ez a párbeszédbe szedett képtelenség ugyan botrányosan rossz vala, de mivel a színpad az élet tükré s az életben is tudvalevőleg számtalan ostobaság történik meg, ezen alapon a mi helyi szerzőnk csinál-mánya is jogosan követelhet helyet magának a világot jelentő deszkákon, örök tanulságot nyújtván mindazoknak, kiket a feltűnési vágy, vagy írói viselkedet darab írására ösztökél, — hogy milyen nevetséges dolog, ha olyan valaki akar arabusul beszélni, a ki nem tud arabusul. Megemlítjük még, hogy a helyi szerző jó barátai — hogy a lapunkban megjelenendő kritikát ellensúlyozzák — jó előre gondoskodott egy kis reklámról. A „Székely Nemzet”-ben beküldöttek névtelenül egy tudósítást, melyet a szerkesztőség következőleg ismertet:

„A szerk. postája. „A városi polgárság pártatlan része” Kézdi-Vásárhelyről levelet írt hozzánk, melyben értésünkre adja, hogy az ottani rendőrkapitány „a kontinens egyik legjobb sportmanja,” hogy „kitűnő zenész, remek rajzoló, pártatlan recitátor” — többféle s hogy most Arany János Bajuszából pödörített egy bohózatot, a mi a Szalkay szintársulata előadásában „a kényes izlésű polgárságot is teljesen kielégítette”. Tudomásul vesszük a magunk részéről ezeket az elért sikereket; de a levelet, mert névtelenül jött, nem közölhetjük.”

Mi erre csak annyit jegyezhetünk meg, hogy ez a közlemény is azon konyhán kelt, hol ama hírhedt „önbizalmi nyilatkozat, a mi nem régi-ben a mi helyi szerzőnk részére kiállítódoft. Mi azt kívánjuk, hogy a mi szerzőnk a sok tiszteséget viselve egészséggel.”

— **Hegyesi Mari** július 11-én egy néhány vendégjátékra Seps-Szent-Györgyre érkezett. A s.-szent-györgyi műpártoló közönség igen diszes fogadtatást rendezett a kitűnő művésznőnek. A pályaháznál a műkedvelő egyesület nevében Gödri polgármester üdvözölte a művésznőt s azután hosszú kocsisor kísérte be a városba. A művésznő állandóan nagy közönségek előtt játszik.

— **Halálozások.** Genesi István brassói pénzügyigazgató, Kézi-Vásárhely város diszpolgára f. hó 13-án meghalt. A megboldogult évtizedekkel ezelőtt hasznos szolgálatokat tett a város némely adóügyének tisztázása körül s a város ezért választotta meg hálából diszpolgárának. Béke poraira. — Kaitár Jánost városunk dorék iparosát és családját súlyos csapás érte, szeretett felesége Kaitár Jánosné sz. Szo-tyori Anna életének 47-ik évében, hosszas szenvedés után f. hó 15-én reggel 7 órakor meghalt. Temetése 17-én d. u. 3 órakor lesz. Nyugodjék csendesen.

— **Közgyűlés.** A kézdívasárhelyi jótékony nőegylet folyó hó 18-án d. u. 4 órakor a tanácsház disztermében rendkívüli közgyűlést fog tartani, az alábbi tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. A mult gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése. 3. A felállítandó polgári leányiskola tárgyában elkészített költségvetés felolvasása, a fenntartási módok feletti intézkedés. 4. A székely és csángó leányok kívándorlásának megakadályozása tárgyában teendő intézkedés. 5. Indítványok. Tekintve a tárgysorozatot említett s városunk és vidék közönségét érdeklő fontos és igen nevezetes ügyekre; tisztelettel kéretnek úgy az egyleti tagok, mint az ügy iránt érdeklődők sziveskedjenek minél számosabban megjelenni a közgyűlésen. K.-Vásárhely, július 14-én. Székely Jánosné, második elnök. Farkas Miklós, jegyző.

— **Lukács László m. kir. pénzügyminiszter Seps-Szent-György város diszpolgára.** Szép és lélekemelő jelenet folyt le Seps-Szent-György város képviselőtestületének 19-én délelőtt tartott rendkívüli közgyűlésén. A képviselőtestület általános lelkesedéssel egyhangulag megválasztotta Lukács László m. kir. pénzügyminisztert Seps-Szent-György város diszpolgárává. Eme választásában a hazafias szellemű pénzügyminiszternek Seps-Szent-György város fejlesztésére irányult kiváló figyelme és nemzeti fontosságú gondoskodása iránt érzett hálája vezette. A kitűnő miniszternek diszpolgárrá választást indítványozó beadványt számos képviselő aláírásával nyújtották be, lelkes éljenzések között emelte a közgyűlés azt határozattá. A kitüntető választásról Lukács pénzügyminiszter táviratban értesítették; az erről szóló diszokmányt pedig annak idejében küldöttség fogja átnyújtani.

Szerkesztői üzenetek.

O. r. Verset elvből sohasem közlünk.
M. A. Cikkek tör szűke miatt ezen számból is kimaradt, de azért közölni fogjuk.
I. L. Magán ügy, csak Nyílt térben közölhető.

Hirdetések.

Sz. 1503/1899.

tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kovásznai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Bartha Imre ügyvéd által képviselt a zágoni ev. ref. egyház végrehajtónak id. Tusa Elekné stársai a végrehajtást szenvedő elleni 1200 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében, a kézdivásárhelyi kir. törvényszék kovásznai kir. járásbíró területén lévő, Tamásfalva és Szőrcse községek határára fekvő, a tamásfalvi 58 sz. tjkvben felvett 164 hrsz. egész ingatlanra 60 frt, a tamásfalvi 116 sz. tjkvben 667 hrsz. egész ingatlanra 23 frt, a 776, 777 hrsz. egész ingatlanra 53 frt, a 875 hrsz. egész ingatlanra 34 frt, a 340 hrsz. egész ingatlanra 21 frt, az 577 hrsz. egész ingatlanra 36 frt, a 832 hrsz. egész ingatlanra 10 frt, 873, 874, 876 hrsz. egész ingatlanra 14 frt, a tamásfalvi 394 sz. tjkvben felvett 539 hrsz. egész ingatlanra 17 frt, a 626, 628 hrsz. egész ingatlanra 72 frt, a 781 hrsz. egész ingatlanra 10 frt, az 1173 hrsz. egész ingatlanra 44 frt, a szőrcsei 147 sz. tjkvben felvett 571 hrsz. egész ingatlanra 93 frt, a 746, 747 hrsz. ingatlanra 151 frt a 2079 hrsz. ingatlanra 52 frt, összesen 690 frt ezennel megállapított kikiállítási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1899. év augusztus hó 7-ik napján délelőtt 9 órakor Tamásfalva a folytatónál ugyanaz nap d. u. 2 órakor Szőrcse község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiállítási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartozni az ingatlanok becsárának 10 százalékat készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvényezikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi december hó 1-én 3333 sz. a. kelt. I. M. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíró, mint tkvi hatóság.

Kovácsnán, 1899. május 6-án.

Előadó helyett:

Kabdebó s. k.,
kir. albiró.

Sz. 727. tkvi.

1899.

Árverési hird. kivonat.

A kovásznai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Szacsavay Gyula ügyvéd által képviselt öz. Nagy Imréné szül. Szabó Anna és Nagy Sámuel (Imréé) végrehajtónak Kis Mózes végrehajtást szenvedő elleni 47 frt 70 kr tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében, a kézdivásárhelyi kir. törvényszék a kovásznai jbiróság területén lévő, Papolec község határára fekvő s a papolezi

565. sz. tjkben A + 2729. hrsz. ingatlanra 5 frt, 2730. hrsz. ingatlanra 8 frt, a 377/1, 377/2. hrsz. ingatlanra 896 frt összesen az árverezést 896 frt, ezennel megállapított kiállítási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanokat az 1899. július hó 26-ik napjának délelőtt 9 órakor megtartandó nyilvános árverésen, a megállapított kikiállítási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartozni az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kovácsnán, 1899. április 25-én.

A kir. jbiróság, mint tkvi hatóság.

Kabdebó s. k.,
kir. albiró.

Sz. 2535—99.

Hirdetmény.

Alattirt városi tanács a sepsiszentgyörgyi m. kir. pénzügyigazgatóságnak 13350—99. sz. alatti rendelete alapján közhírré teszi, hogy minden adózó polgár kis adókönyvecskéjét a városi pénztári hivatalnál az egyes adónemek bejegyzése végett, folyó hó 15-től folyó hó 24-ig mutassa be, mert ellenkező esetben az 1883. XLIV. t.-cz. 36. §-a pontja értelmében 1—5 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik meg.

K.-Vásárhelyt, 1899. jul. 12-én.

Bartók,
polgármester.

Sz. 2460—99.

Hirdetmény.

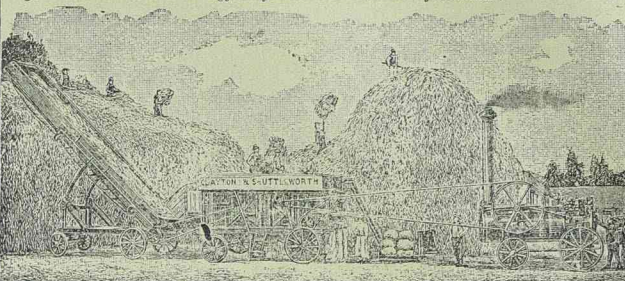
Alattirt városi tanács a sepsiszentgyörgyi m. kir. pénzügyigazgatóságnak 13054—99. sz. alatti rendelete folytán közhírré teszi, hogy a f. évi III-ad oszt. kereseti adó kivétési lajstrom folyó évi július 15-től folyó év július hó 24-ig közszemlére ki van téve és az minden adózó polgár által megtekinthető.

Együttal felkéretnek az adózó polgárok, hogy könyvecskéjüket ezen adó nemek bejegyezhetése végett 8 nap alatt mutassák be.

K.-Vásárhelyt, 1899. jul. 12.

Bartók,
polgármester.

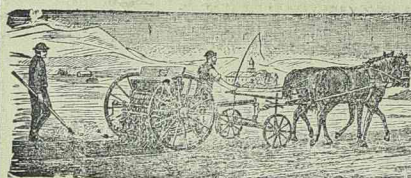
Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút 63. sz.
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek
továbbá járgány-cséplőgépek, léher-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák.

2 1/2, egész 12 lóerőig, szalmakaszalók, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák.

„Columbia-Drill“
legjobb sorvetőgépek, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlő-malmok, egyetemes acél-ekék.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kíváncsiakra ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincoln törzsgyárunk a világ le-nagyobb locomobil- és cséplőgép gyára.

Több mint 50 év óta
sikerrel használtatik
Az
ESZÉKI SPITZER-KENŐCS
és az
Eszéki SALVATOR-SZAPPAN
Valódi minőségben csakis
mint eddig, ezentul is
ESZÉKEN, felsőváros
DIENES C. J.-féle
gyógyszertárban
készül és megrendelhető.
SZEPLŐKET
és
MÁJFOLTOKAT,
valamint az összes
**bőrtisztítálatlan-
ságot**
biztosan eltávolít

1 tégely valódi Spitzer-kenőcs	35 kr.
1 üveg valódi Spitzer-mosdóvíz	40 kr.
1 darab valódi Salvator-szappan	50 kr.
1 doboz valódi lyoni rizspor 3 színben 50 kr és 1 frt.	
1 tégely közpaszta	60 kr.

FIGYELMEZTETÉS
Csak akkor valódi, ha a fenti törvényileg beiktatott védjeggyel el vannak látva és kéretik a t. közönség csakis **DIENES-féle eszéki kenőcsöt és szappant** kérni és elfogadni.

Hirdetések
e lap kiadóhivatalában
felvétetnek.